

PRELOM

Izhaja vsak četrtak
Naročnina letno Din 30.—

Uredništvo in uprava:
Kolodvorska ulica št. 8
v Ljubljani

Telefon št. 3770
Pošt. ček. račun št. 10499

Ljudstvo je govorilo

Zbor delegatov Združenja borcev Jugoslavije

»Boj« ostane nadstrankarsko borbena gibanje vsega naroda — »Boj« ostane samonikel, neodvisen pokret — »Boj« - upanje in ponos ljudstva, vodnik iz teme obupa k solncu pravice, reda, poštenja, zakonitosti ter gospodarskega in socialnega preporoda — »Boj« živi, se bori in zmaguje — Bojevniki, v zbor!

Brzobjavka Knezu-Namestniku

Nj. Kr. Vis. Knez-Namestnik Pavle,
Beograd.

Združenje borcev Jugoslavije »Boj« izraža s svojega zbora delegatov, ki zastopajo mišljenje ogromne večine prebivalstva Dravske banovine, Vašemu Visočanstvu svoja čustva neomajne vdanosti in zvestobe Kralju Petru II. in Jugoslaviji z obljubo, da bodo vedno trdno stali na braniku naše Kraljevine proti vsem sovražnikom.

Avgust Kuster, predsednik.

Po isti poti naprej!

Zbor delegatov je za nami. Slovensko ljudstvo, organizirano v »Boju«, je povedalo svojo voljo. Gremo naprej po isti poti.

Izpremenjena pravila »Boja«, ki ukinitelj kolektivno članstvo, dajejo vso moč v članjenim organizacijam, ki volijo delegate po svoji številni moči. Ti ljudski odposlanci pa si izberejo takšno vodstvo, kakršno si želijo.

Te pravice so se organizacije in od njih izvoljeni delegati v polni meri poslužili. To je dokaz, da narod res smatra »Boj« za svoj in da ni ravnodušen za njegovo usodo, kakor je to pri mnogih drugih organizacijah.

Osrednji izvršni odbor in banovinski odbor »Boja« sta zdaj zares izvoljena od ljudstva. Tega se morata v polni meri zavedati in storiti svojo dolžnost, vso svojo dolžnost.

Ljudstvo je po svojih delegatih odobrilo dosedanjo pot, ki jo je šel »Boj«. »Boj« je in ostane nadstrankarsko gibanje za duhovni, gospodarski in socialni preporod naroda in države. »Boj« je neodvisen, je samosvoji; njegovo članstvo je zbor enakopravnih, poštenih, pogumnih in discipliniranih tovarišev, ki se zavedajo, da skupaj tvorijo veliko armado reda, pravice, poštenja in zakonitosti.

Osebe jim niso nič, organizacija jim je vse. Vanjo polagajo vse upanje, zato ji žrtvujejo vse svoje moči, vso ljubezen, vse osebne vsečnosti ali nevšečnosti. Pravi ljudski bojevniki so požrtvovalni in enako tovariški, pa naj je v prvi ali zadnji vrsti.

»Boj« ne pojde nazaj, ne v to, ne v ono stran. »Boj« pojde naprej!

Delegatski zbor je končan, vodstvo postavljeno. Sedaj pa zopet vsi složno na delo! Oklenimo se vsi kot en mož vodstva, ki smo si ga sami po svoji volji postavili! Podprimo ga z vsemi močmi pri ogromnem, težke odgovornosti polnem delu za dosego bojevnškega programa!

In med nami bojevniki, med vsemi brez razlike naj vlada sloga, enodušnost in pravo, čisto bojno tovarištvo. Zvestoba za zvestobo! Beseda dana mož velja!

Novoizvoljeni osrednji izvršni odbor »Boja«

V osrednji izvršni odbor so bili izvoljeni naslednji tovariši:

Predsednik: Kuster Avgust, Trzič.

I. podpreds.: Vidmar Stane, Savlje.

II. podpreds.: Matičič Ivan.

I. tajnik: Prezelj Joško.

II. tajnik: Šturm Turc.

I. blagajnik: Zupan Miroslav.

II. blagajnik: Knez Zdenko.

Gospodar: Rozina Ivan.

Arhivar: Šifrar Andrej.

Odborniki: Fazarine A., Celje, Drobnič Anton, Dobropolje, Kuhar Herman, Trbovlje, Zupančič Martin, Grosuplje, Fabjančič Vladislav, Wagner Rudolf, Logar Alfonz, Štefe Matevž, Trpin Jože, Bevke, Onič Davorin, Ribnica.

Namestniki: Paulin Rajko, Osana Miroslav, Škrbec Franjo, dr. Janko Pihlar, zdravnik, Maribor, Lajovec Anton, Dev. Marija v Polju, Outrata Vinko, Šmid Andrej.

Razsodišče: dr. Hacin Josip, Marinko Ivo, Gombač Erle, dr. Gros Davorin, Novo mesto, Šušteršič Franc, Savlje.

Nadzorstvo: Ratej Mirko, prof., Trbovlje, Krulej Ernest, Sevnica, Mastnak Fran, Trebnje, Česenj Karol, Kranj, Cerar Alojz, Moravče.

Popolna lista banovinskega odbora »Boja« bo objavljena v prihodnji številki.

Zbor delegatov

Redni občni zbor Združenja borcev Jugoslavije (zbor delegatov) se je vršil dne 8. decembra v dvorani Trgovskega doma v Ljubljani. Zastopane so bile sledeče krajevne organizacije »Boj-a« in skupine bojevnikov: Celje, Pristava, Škofja vas, Šmarje p. Jelšah, Gotovlje, Maribor, Vojnik, Zalec, Petrovče, Laško, Hrastnik, Slivnica, št. Jurij ob j. ž., Polzela, Trbovlje, Dramlje, Ribnica-okolica, Bela cerkev, Ribnica-trg, Sodražica, Dob. Moravče, Lukovica, Vodice, Trebnje, Sela pri Šumperku, Novo mesto, Mirna, Prečna, Šmartno v Tuhinju, Toplice pri Novem mestu, Brusnice, Dobriče, Dobropolje, Struge, Vel. Lašče, Medika, Kupšinci v Prekmurju, Tišina v Prekmurju, Ptuj, Svetinje, Ljutomer, Murska Sobota, Ljubljana mesto, Moste, št. Vid pri Stični, Dev. Marija v Polju, Ježica, Zagorje, št. Vid nad Ljublj., Ljubljana - Sv. Peter, Dobrača, Log. Preserje, Litija, Dol. Logatec, Begunje p. Cerknici, Brezovica, Bevke, Štepanja vas, Dobrunje, Vič, Dol p. Ljubljani, Borovnica, št. Jurij pri Grosupljem, Brežice, Kapele, Koprivnica, Rajhenburg, Raka, Škocijan pri Mokronogu.

Sevnica, Studenec pri Sevnici, Podsreda, Leskovec, Bizeljsko, Cerklje ob Krki, Kranj, Artiče, Radovljica, Cerklje pri Kranju, Rateče-Planica, Kranjska gora, Sevnica, Tržišče, Mokronog in Globoko.

Predsednik tov. Kuster Avgust odvarja zbor ob 10.15 uri, ugotavlja sklepčnost ter prisrčno pozdravlja delegate in zastopnike oblasti. Nato se v vznesenih besedah, ki jih delegatski zbor poslušajo stoji, spominja blagopokojnega Viteškega Kralja Aleksandra I. Zedinitelja, katerega vsi zborovalci zakličejo trikrat: »Slava«, novemu kralju Petru II. pa trikrat gromovito: »Živijo!«

Po žalnem govoru predlaga predsednik, da se odpošlje brzobjavka (glej zgoraj), Nj. Kr. Vis. Knezu-Namestniku Pavlu, ki je bila soglasno z velikim navdušenjem sprejeta.

Potem poda predsednik predsedniško poročilo, ki izide v prih. »Prelomu«.

Poročilo je zaključil z vzklikom: »Živela Jugoslavija«, ki mu je sledilo viharno odebravanje navzočih.

Tajniško poročilo je podal tov. Fabjančič Vladislav. Ugotavlja, da šteje

»Boj« do danes 221 bojevnških skupin, cela vrsta novih skupin pa je v pripravi. Iz maloštevilnih bojevnških skupin (19) v l. 1933, ki jim gre kot začetnicam gibanja vsa hvaležnost in priznanje, se je razvil ogromno gibanje množic pod imenom »Boj« ter naraslo v mogočno armado bojevnikov in borcev, ki je zavzelo vso Slovenijo in našlo odmev po celi širni Jugoslaviji. Zahvaljuje se tudi vsem ostalim tovariškim organizacijam, ki so v preteklem letu pomagale, da se »Boj« ustanovil in razširil: vojnim invalidom, vojnim dobrovoljcem, rez. častnikom in četnikom. Dalje poroča, da so bila pravila, ki jih je Zbor delegatov in banovinski odbor sprejel dne 1. julija in ki naj bi razširila organizatorično delovanje na celo državo, odklonjena. Mi smo pokazali svojo voljo, da hočemo biti pokret za vso državo, ne pa samo za Slovenijo. Ta volja nas prešinja tudi v bodoče in ostane nezlomljiva.

Da izpolnimo sklep zadnjega delegatskega zbora in prenesemo vso odločilno moč v »Boju« na članstvo, oz. na delegate, smo sklicali banovinski odbor, ki je do sedaj bil merodajen za izpremembo pravil. Ta je sklenil izpremeniti pravila v toliko, v kolikor je to potrebno radi opustitve kolektivnega članstva. Kr. banska uprava je to izpremembo potrdila in danes stopa organizacija v življenje po teh novih pravilih. Nato je govornik temeljito raztolmačil nova pravila, ki zagotavljajo članstvu polno enakost pravic, delegatskemu zboru vso moč, od njega izvoljenemu Osrednjemu izvršnemu odboru ter banovinskemu odboru pa delatnost. »Boj« je granitni blok, v katerem ni in ne sme biti nobene razpoke. Vse svoje koristi mora vsaka organizacija in vsak posamezni bojevnik podrediti enotnosti »Boj-a«, njegovi vdarnosti in njegovi samostojnosti. Osebe ne smejo igrati nobene vloge. Samozatajevanje bodi ena glavnih bojevnških lastnosti. Današnji dan naj pokaže, da je Združenje borcev Jugoslavije samonikel, neodvisen, nadstrankarski pokret vsega naroda, ki je v »Boj« položil vse svoje upanje, da ga popelje iz teme obupa v zarjo novega reda, pravice, poštenja, zakonitosti ter gospodarskega in socialnega preporoda. Govornik je žel za svoja izvajanja burno odobravanje.

Sledilo je blagajniško poročilo, ki ga je v odsotnosti tov. blagajnika podal tov. Miroslav Zupan. Iz tega poročila posnemamo nekaj stavkov: »Kakor je bilo poslovanje Osred. izvršnega odbora v vseh drugih zadevah strogo v okviru programa našega pokreta, tako je tudi v finančnem oziru stal naš odbor na tem, da je več vreden, da je bolj čist in bolj blagoslovljen najskromnejši dinar, kakor pa sto in sto tisoč nevednih, podkupljenih, okuženih bankovcev. Zategadelj smatram za potrebno, da izjavim in povdarim s tega mesta, da stoji pred vami dosedanji Osrednji izvršni odbor poštenih in čistih rok in da ni nikoli poznal izdajalskih srebrnjakov, ki bi okužili našo idealno zamisel, naš idealni pokret. Da so

Delegatski zbor »Boja« v Trg. domu 8. decembra.

Temeljna načela

1) Srbi, Hrvati in Slovenci tvorijo ju goslovansko narodno, družabno in duhovno skupnost, katero veže krvna sorodnost in zavest iste usode. Jugoslovanskemu narodu kot celoti so podrejene vse koristi.

2) Vere, ki so vezane na dušo naroda in izražajo njegov svetovni nazor in zaupanje v Boga, so bistvene duhovne vrednote.

3) Samosvojo jugoslovansko kulturo v duhu svojih izročil in na temeljih človečnosti gradi jugoslovanski narod s svobodnim ustvarjanjem. Zaščitnik tega ustvarjajočega stremeljenja je jugoslovanska država.

Posebnim (individualnim) duhovnim vrednotam (jezik, običaji itd.), ki jih posamezni deli naroda vnašajo v skupnost, se mora omogočiti neovirani razvoj.

Jugoslovanska narodna skupnost mora imeti v družabnem oziru svoj posebni sestav, ki odgovarja njenemu duhu in njenim potrebam.

Dom (družina) kot naravna podlaga naroda mora biti tudi družabna podlaga narodne skupnosti.

Vás selo bo merilo jugoslovanske družabne politike.

Delo mora biti dolžnost in pravica vsakega posameznika; družabna koristnost dela odloča o vrednosti in vlogi v skupnosti.

Zasebna lastnina in kapital se morata podrediti koristim celote.

Proste posameznikove ali združene pobude (inicijative) so glavni nosilci družabne delavnosti, katere zastopniki naj bodo stanovi.

Država izključuje podreitev enega stanu drugemu.

Jugoslovansko gospodarstvo je celota, katere odnosi so v medsebojni odvisnosti; njegov temelj je poljedelstvo.

O odnosjih in razvoju celotnega gospodarstva odloča gospodarski načrt, ki naj ga postavijo gospodarske skupine s sodelovanjem države.

Kraljevina Jugoslavija je zgodovinsko-politična nujnost in samo ona omogoča obstoj in svobodni razvoj jugoslovanskega naroda.

Samo v tistih funkcijah, ki se nanasajo na življenje naroda kot celote, naj bo državna oblast osredotočena, v ostalih se mora izražati v samoupravi.

Vsaka oblast v državi mora biti popolna in stvarna. Prav tako mora biti tudi njena odgovornost. Samo Kralj je nedotakljiv.

Ljudstvo se bo udeleževalo zakonodaje in vršilo nadzorstvo nad državno upravo potom državnega zastopstva (pre dstavnitstva), ki mora biti izraz stanovske ureditve in političnega umevanja.

te besede resnične, bodo mogli potrditi tudi tovariši iz nadzornega odbora, ki so pregledali knjige. Nato sledi podrobno blagajniško poročilo. »Vsem, ki so žrtvovali za pokret, vsem organizacijam, ki so plačale svoj prispevek centrali, moram izreči najlepšo zahvalo. Vsaka organizaciji kakor tudi vsak posameznik se mora zavedati, da mora žrtvovati, če tudi še tako majhen denarni znesek, da se bo mogel »Boj« čim lepše, čim hitreje in čim uspešneje razvijati. Pri velikih številčno močnih organizacijah, kakor je »Boj« se more tudi z najmanjšim zneskom, tudi z dinarjem, ki ga daruje posameznik, pripomoči k trdni zgradbi organizacije. Tudi na ta način se izraža dejstvo, da je to vsenarodni pokret in ne pokret posameznika ali volja posameznika. Zaključujem svoj govor z željo in pozivom, da se vsi zavedate svojih dolžnosti tudi v bodoče. Vsi za enega, — eden za vse! Vse za duhovni in gospodarski preporod naroda!« (Burno odobravanje.)

V imenu nadzornega odbora je podal poročilo tov. Ernest Krulej. To poročilo konča takole: Upravičeni smo predlagati Zboru delegatov razrešnico in zahvalo blagajniku za njegovo požrtvovalno delo, zlasti pa zahvalo celokupnemu Osrednjemu izvršnemu odboru, ki je s svojim nesebičnim in požrtvovalnim delom v kratki dobi enega leta iz nič ustvaril tako silno organizacijo, kakor jo imamo pri liko videti danes na tem zboru delegatov.

K besedi se je prijavil tov. Franjo Škrbec, ki je govoril o prednikih »Boja«, rekoč, da jim moramo izraziti svojo hvaležnost. Spominjal se je tudi umrlih tovarišev in pozval delegate, da vzkliknejo v počaščenje njih spomina trikrat »Slava!«, čemur so se navzoči odzvali. Nato se zahvaljuje Osrednjemu izvršnemu odboru in še posebno tov. predsedniku za izvršeno delo. Zahvaljuje se tudi organizacijam ustanoviteljicam in žanje za svoja izvajanja buren aplavz.

Po govoru tov. Blagotinška iz Trebnjega, ki se tudi zahvaljuje O. I. O. za izvršeno ogromno delo, odredi predsednik 20 minutni odmor za sestavo eotne kandidatne liste. Med odmorom so se sestali zastopniki raznih kandidatnih list. Odmor je bil podaljšan preko določenega časa do 12.15 ure, ko je tov. predsednik na zahtevo delegatov ponovno otvoril zbor in se je prešlo k volitvam. Najprej se je skupščina izrekla z ogromno večino, da se bo glasovalo z dviganjem rok in s številnim glasov, kolikor jih ima posamezni delegat. Pri volitvah predsednika in I. in II. podpredsednika je dobila lista, ki jo je predlagal tov. Lorger in ki predlaga za predsednika dosedanjega predsednika

tov. Avgusta Kustra iz Tržiča za I. podpredsednika, tov. Staneta Vidmarja iz Savelj in tov. Ivana Matičiča iz Ljubljane za II. podpredsednika, 142 glasov. Druga lista za predsedstvo pa je združila 130 glasov. Izidu volitev je sledilo burno odobravanje. Za ostale člane Osrednjega izvršnega odbora so bile predložene tri liste. Prvo je predlagal tov. Lorger, drugo tov. Strah in tretjo tov. Rep. Prva lista je dobila 137 glasov, druga 35, tretja 32. Izvoljena je torej bila v celoti prva lista, ki je objavljena na uvodnem mestu, s predsednikom tov. Avgustom Kustrom na čelu. K besedi se je priglasi tov. Vladislav Fabjančič, ki je pozival vse k složnemu delu in za enotno mogočno organizacijo. Končal je z vzklikom: »Boj naj živi!« Sledilo je burno odobravanje. Pri volitvah razsodišča in nadzorstva je bila sprejeta prva lista z vsemi glasovi proti štirim.

Volitve v banovinski odbor so se izvršile soglasno. Celoten seznam delegatov organizacij iz posameznih srezov, ki so bili izvoljeni v banovinski odbor Združenja borcev Jugoslavije, objavimo v prihodnji številki »Preloma«.

Pri nadaljevanju dnevnega reda se je določila kot najnižja članarina, ki jo pa lahko posamezne skupine zvišajo, na letnih Din 6.— Od tega odpade za O. I. O. letnih Din 3.— Tov. Fabjančič predlaga, da se vsi predlogi, ki so jih stavile organizacije, izročijo novemu O. I. O., ki bo o vsakem posameznem predlogu sklepal in ukrenil potrebno. Sprejeto. Tov. Alfonz Lorger čita spomenico, ki zahteva popolno ravnopravnost za vse organizacije »Boja« pred oblastmi. Spomenica je bila z burnim pritrdjevanjem sprejeta. Govorili so še delegati tov. H. Kuhar iz Trbovelj in o strokovnem vprašanju, tov. Avgust Fabjančič iz Rajhenburga o ustanovitvi osrednjega dramskega odseka. Njihovi predlogi so bili soglasno odobreni. Pred zaključkom zborovanja je tov. predsednik Kuster prečital naslednjo brzojavko g. vojnemu ministru:

»Armijski general Peter Živković, minister vojne in mornarice, Beograd. Združeni bojovníki Dravske banovine, ki zastopajo čez 220 organizacij, zbrani na zboru delegatov v Ljubljani, Vam izražajo svoje globoko spoštovanje in ugotavljajo, da stojijo in da bodo vedno stali neomajno v zveštobi za obrambo Kralja, naroda in nedeljive Jugoslavije.« (Viharno odobravanje.)

Končno se predsednik tov. Kuster zahvali vsem delegatom za udeležbo, poziva jih k složnemu, neumornemu delu za »Boj« in za boljšo bodočnost naroda in države ter ob 14.10 uri zaključí zbor delegatov.

Ban dravske banovine

gospod dr. Drago Marušič

je slavil dne 10. t. m. petdesetletnico svojega rojstva.

Današnji najvišji predstavnik državne oblasti v naši banovini je bil med svetovno vojno član Jugoslovanskega odbora v Nišu. Kot vojni dobrovoljec je pretrpel vse grozote albanskega marša smrti, deloval pri srbskem poslanstvu v Rimu ter nato vršil jugoslovansko propagando med rojaki v Ameriki. Pozneje je deloval pri mirovni konferenci v Parizu in pri reparacijski komisiji.

Skupno z narodnimi, prosvetnimi in gospodarskimi organizacijami je tudi »Boj« izrekel po svojih zastopnikih iskrene čestitke svojemu bojnemu tovarišu.

Praznik rajhenburških bojovníkov

Med tednom: Kakor osvežujoči veterček sredi soparnega dneva, veje med ljudstvom vest: v nedeljo se bodo bojovníki z globokim spoštovanjem poklonili spominu padlih tovarišev ter pomolili za njihove duše, nato se pa zberejo na članski skupščini, da se tovariško pogovorijo eno in drugo ter ob enem manifestirajo s svojim številom svojo moč.

V nedeljo zjutraj: Le ob največjih praznikih in romarskih shodih se zbere v Marijini baziliki toliko mož in fantov, kakor jih je bilo v nedeljo 9. decembra. Na prižnico stopi tov. vojni kurat Bonač. V svojem izklesanem, ognjevitem in pretresujočem govoru se spominja nepopisnega gorja in žrtvovanja padlih vojakov. Med pridigo zapoje v počastitev spomina moški zbor žalostinko, kakor tudi po pridigi. Med sveto mašo poje moški zbor. Med mašo pristopijo množice bojovníkov k sv. obhajilu.

Po maši: Kot podirajoč hudournik se zdi, ko vro iz cerkve nepregledne množice proti Slomškovega domu. Največja dvorana v Rajhenburgu je mnogo premajhna za, te množice. Dvorana nabito polna, hodniki so natrpani, zunaj pri vratih stoji množice, da morejo vsaj nekoliko prisluhniti. Mnogi pa morajo oditi, ker ni prostora. Obsežen oder je natrpan članov udeležencev, tako da so govorniki skoraj v gneči.

Predsednik Kržišnik otvori člansko skupščino, pozdravi zastopnika oblasti, sreskega podnačelnika gosp. Lazarja, ter se v zbranem žalnem govoru spomni Nj. Vel. blagopokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, kateremu cela skupščina kliče viharni trikratni slava! Zatem se v krajših besedah spomni vseh padlih tovarišev v svetovni vojni, nakar zapoje pevski zbor »Oj Doberdobe«. Zatem se vrstijo govorniki, ki obdelajo razna gospodarska in socialna vprašanja temeljito in z vseh vidikov. Od skupine Rajhenburg govorijo tovariši Šturm Jurij, Lipovšek Leopold, Fabjančič Avgust, za Osrednji izvršni odbor »Boja« pa tovariš Vladislav Fabjančič, ki v svojem obširnem govoru izčrpno obravnava vsa pereča socialna in gospodarska vprašanja in pomen bojovníškega gibanja. Za svoja izvajanja žanje obilo pohvale in odobravanja. Pri slučajnostih je bila prečitana lista novega izvršnega odbora, kateri je bil izvoljen dne 8. decembra t. l. v Ljubljani ter je od skupščine bil enodušno pozdravljen. Pri slučajnostih je bil prečitan tudi velepomemben dopis organizacije »Boj« iz Vojnika, katerega je skupščina z navdušenjem sprejela na znanje ter pooblastila odbor, da se tej misli pridruži. Na sestanku so bili tudi zastopniki »Boja« Leskovec, Koprivnica itd.

Za zaključek zapoje pevski zbor pesem »Slovan na dan«. Članska skupščina, katere se je udeležilo 1200 članov in po njih uvedenih prijateljev organizacije, je potekla v vzorni disciplini in redu.

Za Rajhenburg je bil pa ta dan resnični praznik kakoršnih že dolgo ne pomnimo. Mi pa rečemo: bojovníki, naprej!

Slovenci in 7. december 1914

Veliki zgodovinski dan za Slovence in Jugoslavijo.

Dne 7. decembra (24. nov.) 1914. je srbska vlada, v kateri so bile zastopane vse stranke takratne kraljevine Srbije, slovesno izjavila pred Narodno skupščino v Nišu, da je njen vojni cilj osvobodjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev, bratov po krvi in jeziku, izpod avstro-ogrškega jarma.

Velikanska je ta izjava za tedanjo malo Srbijo, ki je kakor mali David zapretila ogromnemu Goljatu. Čeprav Srbija tega ni izvedla sama, ampak s pomočjo svojih velikih zaveznikov, je vendar moralna sila te izjave velikanska. Zrušila je Avstro-ogrsko monarhijo in izruvala mejnike, ki so stali na jugoslovanskem ozemlju. Ta izjava je bila takoj prevedena na razne jezike in odposlana v središča zavezniških držav.

Odkar je slovenska zemlja padla pod Bavarca Tasila in kmalu za tem, v VIII. stol. po Kr., pod Franke, ni bilo za slovensko ljudstvo bolj zgodovinskega dne, kakor je 7. december 1914. Ko je na ruski in francoski fronti grmel na tisoče topov, ko je avstrijska armada besno bombardirala Beograd in je avstro-ogrška vojska naskakovala Srbijo ob Drini in Savi, je Srbija izgovorila ime Slovenije. Tako je stopilo ime Slovencev in njihove zemlje prvič oficijelno v mednarodni diplomatski svet, kjer je bilo poprej skoraj popolnoma neznano. Marsikateri diplomat je začel listati po leksikonu, da vidi, kdo je in kaj hoče ta balkanski politični David.

Velika in sodbonosna beseda je bila tedaj izrečena za Slovence v malem orientalskem Nišu, ki so ga tedaj preplavili begunci iz severnih in zapadnih delov kraljevine, da je število prebivalcev narastlo na 200.000 duš. Kakor evropski diplomati, se je tudi srbijansko prebivalstvo začelo zanimati za Slovence, o katerih povprečen Srbijanec ni imel pravega pojma, čeprav je od časa do časa kdaj čital o njih v časopisih. Nič posebnega ni bilo takrat, če so Slovence zamenjavali s Slovaki in celo srbski geografi so še začetkom tega stoletja pisali Görz namesto Gorica in Cilli namesto Celje.

Kako pa je prišlo do te deklaracije?

Prva javna in oficijelna izjava, ki je prišla s strani kraljevine Srbije, je bila proklamacija vrhovne komande od 4. avgusta 1914. V njej se poziva srbska vojska, naj stori svojo patrijotsko dolžnost, naj brani svojo domovino Srbijo in ko prežene sovražnika s svojih tal, naj zdrobi avstro-ogrške verige, v katere so bili vkovani njihovi bratje Srbi in Hrvati. Naštete so bile vse dežele, ki naj bi se osvobodile in spojile s Srbijo v eno državo, samo imena Slovencev in njihovih sedmerih pokrajin v Avstro-Ogrski ni bilo najti nikjer. To prvo proklamacijo, ki je pomenila zuanjepolitični program in vojni cilj kraljevine Srbije, je telegraf raznesel po celem svetu.

Če bi ostalo pri njej, bi to za Slovence pomenilo politično smrt, ker bi bili ali ostali v Avstriji, ali pa bi jih bili raztrgali Italijani in Madžari. In to našo smrt so oznanjale dnevne zapovedi vseh vojaških komand od vrhovne do četne poleg tega pa so po tedanji začasni prestolici Nišu viseli ogromni lepaki, s katerimi se je v zlato bodočnost svetilo samo srbsko in hrvatsko ime. Nihče v niški javnosti iz tega ni storil vprašanja, niti en časopis se ni spomnil Slovencev, kaj šele da bi bil nanje opozoril ali pa celo protestiral, ker niso bili omenjeni. Če se že ni spomnil Niš, bi bilo to pričakovati od Ljubljane, toda tudi ta se ni zgenila. V polni meri pa je storila svojo dolžnost slovenska emigracija v Nišu, ki ji je načeloval dr. Niko Županič. Njegovemu neumornemu trudu se je posrečilo prepričati srbsko vlado, da je nastopil trenutek, ko je treba vključiti tudi Slovence v jugoslovanski program.

Na zgodovinski dan 7. decembra se vsaj sedaj po 20 letih spomnimo tega odločilnega časa in tistih, ki so se trudili za ustvaritev velike narodne države vseh Jugoslovancev.

Zakaj je Roosevelt zmagal?*

Izid volitev v Združenih državah, ki so se vršile dne 6. preteklega meseca, je presenetil velik del Amerike in Evrope. Važnost teh volitev prekaša vse, ki so bile kdaj doslej izvojevane v tej velikanski državi. Skoraj vsakemu večjemu porastu glasov ene izmed obeh velikih strank je do danes sledil hitro zopet padec istih. Posebno kmalu potem, ko je zmagovita stranka prevzela oblast v državi. To pgt se to ni zgodilo! Pol-drugo leto je že preteklo, odkar je prevzel sedanji predsednik svoje odgovorno mesto. Prevzel je to mesto v naj-težji dobi, ki jo je kdaj preživel ameriškanski narod. Nadčloveško težka je bila njegova naloga. Kakorkoli bi izgledali njegovi ukrepi — temu ali drugemu delu naroda bi nujno moral vrezati globoko v meso. Polno drznih in globoko v narodno gospodarstvo segajočih ukrepov je bilo v tej kratki dobi storjenih. In vendar: število njegovih glasov ni padlo, nasprotno: je še nadalje porastlo, je porastlo tako močno, da zgodovina ameriškega parlamentarizma v zadnjih desetletjih sličnega ne pomni!

Velik del evropskega časopisja je v zadnjem letu prinašal stalno vesti o hudih sporih med industriji in novo vlado, o stavkah in uporih na vseh delih ameriškega teritorija, o popolnem neuspehu Rooseveltove politike, tako da je večina čitateljev bila prepričana, da so široke plasti ameriškega prebivalstva nezadovoljne in razočarane. Vsi ti čitatelji so pričakovali pri sedanjih volitvah močen padec Rooseveltovih glasov in zopetno zmago republikancev. Zakaj se to pričakovanje ni uresničilo? Gotovo je, da je imel Roosevelt pri svojih prizadevanjih tudi težkoče, kakor je bilo zvezano s težkočami doslej še vsako veliko delo. Toda, če hočemo odgovoriti na zgoraj omenjeno vprašanje, si moramo nekoliko ogledati razliko med ameriško gospodarsko politiko pred in po nastopu Roosevelta.

Rooseveltov prednik Hoover je stal na stališču klasičnih narodno gospodarskih doktrin in teorij, predvsem gospodarskega liberalizma in zlatega kritja za valuto, ki mora ostati neizpremenjena. Te doktrine so mu bile nedotakljivi dogma, za nove probleme, ki jih je stavljalo življenje, ni imel razumevanja. Stal je na stališču, da je gospodarska kriza nekaj novega in neodvrčljivega, pojav, ki nujno nastopi po daljši dobi gospodarskega blagostanja in napredka in ki nujno čez nekaj let zopet sam od sebe poneha. Perijodičen pojav kakor solnce in dež ali dan in noč! Odklanjal je kakršnekoli bistvene ukrepe proti krizi, ker je stal na stališču, da bi to samo motilo naravni razvoj. Čakal je mirno in potrpežljivo, da bo kriza sama od sebe ponehala, in odločno je odklanjal vsakršno »nevarno eksperimentiranje«.

Medtem ko so njegove in njegovih tovarišev misli hodile vedno naprej po istih izhopenih potih, pa so valovi življenja butali vedno močnejše ob stene njegove stavbe. Kriza je postajala hujša in hujša, število nezaposlenih od dne do dne večje, beda od dne do dne neznošnejša. Število nezaposlenih je narastlo na 20 milijonov. Milijoni so umirali — on pa je čakal, da bo kriza sama od sebe ponehala!

Vedno več je bilo onih, ki se niso strinjali z njegovo politiko, ki so bili mnjenja, da milijoni, ki umirajo od glada, ne morejo čakati, dokler kriza sama od sebe poneha! Bili so mnjenja, da v državi velike nadprodukcije, kjer je živil in blaga vseh vrst toliko, da proizvajalci ne vedo, kam ž njimi, ni potrebno, da velik del prebivalstva trpi pomanjkanje in da je njihovo zdravje in življenje ogroženo. Da je država dolžna, da se briga za dobrobit vseh svojih državljanov in da je v takih okoliščinah ne samo pravica, temveč dolžnost države, da poseže aktivno v gospodarsko življenje, oziroma, da dela tako gospodarsko politiko, da doseže zgoraj omenjeni cilj.

Roosevelt se ni dotaknil osebne svobode posameznika, omejil pa je svobodo gospodarskega udejstvovanja posameznika in sicer samo, v kolikor je to bilo nujno potrebno v interesu splošnosti. Po-

sledice Rooseveltovih ukrepov so bile večkrat neprijetne za posameznike in čisto se je moral ostro boriti za provedbo svojih idej. Vložniki na hranilne knjižice in lastniki bančnih kontov so zaradi devalvacije dolarja izgubili del svojih prihrankov. Velikanska večina ameriškanskega naroda spada med one, ki posedujejo take knjižice ali konte in sicer ne z neznatnimi vsotami. In vendar so glasovali tudi ti za Rooseveltovo politiko! To dejstvo je treba posebno močno podčrtati, ker je za opazovalca izredno interesantno in poučno! Vedeli so dobro, da je ta žrtev sorazmerno majhna in da se v interesu celokupnosti in tudi v interesu njih samih mora doprinesiti! Vedeli so dobro, da je njih izguba čisto samo navidezna. Vedeli so dobro, da so na drugi strani tudi oni mnogo pridobili, ker je ameriška industrija zopet zaposlena, ker se je eksport povečal in kroženje dobrin pospešilo. Kakršenkoli poklic ima dotični hranilec, skoraj vsak je sam občutil tudi v svojem lastnem poklicu koristne posledice celokupne Rooseveltove politike. Vedeli so predvsem, da bi pri nadaljevanju Hooverove politike izgubili radi sigurnega propada vseh bank še mnogo več, t. j. sploh vse svoje vloge.

Hoover je stal na stališču, da je zlata neizpremenjena podlaga dolarja temelj in steber ameriškega blagostanja. Zlata podlaga je bila dogma njegove valutne politike, kakor je bilo takrat tudi še dogma valutne politike skoro vseh drugih držav. Zlato je smatral kot edino absolutno nespremenljivo merilo vseh vrednosti. Pozabil je pri tem, da je zlato kovina, kakor vsaka druga, da je zlato blago, kakor vsako drugo in da je tudi vrednost zlata spremenljiva. Da je tudi njegova vrednost odvisna od ponudbe in povpraševanja kakor vrednost vsakega drugega blaga. Prezrl je, da je povpraševanje po zlatu v zadnjih letih močno porastlo in da je vsled tega tudi vrednost zlata močno porastla. Prezrl je, da so elementi, kakor: povprečna vrednost živil, povprečna vrednost stanovanj, življenjski minimum kmeta, delavca in nameščenca, povprečni dohodek kmeta, delavca in nameščenca itd., ki so temelj in podlaga vsega gospodarskega življenja, za narodno gospodarstvo mnogo bolj odločilnega pomena, kakor pa vrednost neke v gospodarstvu sorazmerno malo vporabljenе kovine. Da bi se te vrednosti, ti elementi pravzaprav bolj pravilno morali vzeti kot podlaga za stabilnost valute. Prezrl je, da je kot posledica porasta vrednosti zlata t. j. radi splošnega padanja vseh cen postalo kreditno razmerje med dolžniki in upniki nevzdržno. Da ljudje, ki so najeli kredite v produktivne in investicijske svrhe, enostavno niso bili več v stanju, da bi plačevali svoje dolgovе. Dolgovi, izraženi v blagu, so ogromno narastli. Ljudje, ki so se previdno zadolžili, ki so obremenili le majhen del svojega premoženja, so postali radi porasta vrednosti dolgov v kratkem času brez svoje krivde pasivni. Dobri, marljivi in varčni gospodarji, ki so imeli najboljšo voljo, da pošteno vrnejo izposojeni denar, niso bili več v stanju, da vrnejo, kar so dobili, ker so morali vrniti mnogokratnik tega, kar so dobili. Ogromna krivica se je zgodila vsem dolžnikom, ki je ogrožala zaupanje v pravičnost (takratnega denarnega sistema in izpodkopala vso dolžniško moralno sploh. Pridni in podjetni državljani, ki so se gospodarsko udejevali, ki so povečavali svoja podjetja ali pričenjali novo udejstvovanje v drugi stroki, kratka ljudje, ki so investirali in delali, torej ljudje, na katerih je slonel ves gospodarski napredek države — so bili uničeni in kaznovani za svojo marljivost in podjetnost. Lenuhi pa, ki niso ničesar podvzeli, ki so vtaknili svoj denar v banko ali hranilnico, postopali ali se prepustili brezzdelju in praznemu uživanju, ti pa so bili bogato poplačani in preferirani, kajti njih vloge so po kupni moči oz. svoji vrednosti, izraženi v blagu, ogromno porastle, ne upoštevajoč pri tem še porasta radi pripisa obresti.

Vseda tega Hoover ni videl. Videl pa je vse to Roosevelt, skupaj s svojimi ožjimi sodelavci. Videl je propadanje ameriškega izvoza, videl je naraščanje števila brezposelnih od dne do dne. In vedel je, da je treba proti vsemu temu nekaj ukreniti! Da je treba resnico iskati, delati, se boriti! Ne pa gledati mir-

no in hladnokrvno, kako umirajo milijoni, kako se uničuje ves napredek dolgih desetletij in kako se potaplja ladja ameriškega gospodarstva.

Lotil se je dela s svojim zdravim ameriškim optimizmom. Mogoče je tudi napravil kako napako, toda kakor hitro jo je uvidel, jo je popravil. Iskal je resnico in delal, delal, delal! Mož čistih namenov, močne autokritike, trdne volje in zdrave pameti. In to je ono, kar ameriški narod v njem ceni, za kar ga spoštuje in obožuje.

Milijoni in milijoni nezaposlenih so našli zopet zaposlitev, odkar je Roosevelt pri krmilu. Ameriški eksport se je zopet dvignil. Razmerje med upniki in dolžniki se je pravično uredilo. Povsod novo gibanje in novo življenje! Gospodarsko srce zopet bije hitreje in gospodarska kri zopet cirkulira normalneje po vsem ogromnem telesu.

Rooseveltovo delo še ni končano. Polno težkih problemov še čaka na rešitev. Še je mnogo nezaposlenih, ki čakajo na njegovo pomoč. Toda ameriški narod zupa v njega, da se bo tudi še nerešenih problemov lotil z ono voljo in vztrajnostjo, s katero se je onih, ki jih je že rešil.

Franklin Roosevelt je osebnost. Osebnost nemirnega povojnega sveta, kakor Hitler, Mussolini in Stalin. On je vodja svojega naroda, ki se zaveda velikanske odgovornosti napram onim milijonom, ki so ga dvignili na čelo in položili svojo usodo v njegove roke.

Njegovega dela za narod ne spremlja nikaka nesimpatična primes. Njegov boj ni zvezan z nacionalnim šovinizmom ali nadutim, prenapetim razizmom. Njegovega truda ne spremlja zunanje-politični imperijalizem. Njegova zmaga je bila izvojevana brez propagandnih slavnosti in brez napadalnih oddelkov, brez terorja in brez krvi.

Izid ameriških volitev je za vsakega mislečega in opazujočega človeka dragoceno spoznanje. Te volitve niso bile le navaden političen boj med demokrati in republikanci. Bile so plebiscit za nov političen in gospodarski sistem, bile so odločna obsodba politike mrtvih gospodarskih doktrin.

Bile so živ primer, da se z resno voljo in požrtvovalnim delom da uspešno borili tudi proti najstrašnejši gospodarski depresiji, ki jo je kdaj doživel svet. Toda boriti se je treba in delati je treba, ne pa držati križem rok!

Tudi v naši državi imamo mnogo problemov, ki so z ameriškim popolnoma identični. Gospodarska situacija pri nas je enaka oni v Ameriki ob koncu Hooverove vlade. Naš izvoz je v zadnjih letih silno padel in je pred nekaj meseci dosegel najnižjo točko, odkar obstoji naša država. Nezaposlenost stalno narašča. Kupna moč v državi, torej notranja vrednost dinarja, je močno porastla in s tem

MOŠKA OBLAČILA PO MERI in IZ-GOTOVLJENA, v veliki izbiri, — najcenejše pri Jos. Rojina, Ljubljana.

privedla razmerje med upniki in dolžniki do v nebo vpijoče krivice. Dolžniki ne morejo več plačevati svojih dolgov. Kot posledica tega je večina naših denarnih zavodov nelikvidna, ravno tako, kakor so postale banke nelikvidne v času tamkajšnje največje depresije. Radi razvrednotenja vseh kritij, predvsem hipotek, pa so skoro vsi naši denarni zavodi tudi pasivni. Razmere na denarnem trgu so postale neznosne. Vložnik je prišel praktično ob vse svoje vloge. Kredita sploh ni več, če izvzamemo čisto kratkoročne kredite in nekatere privatnike, ki zlorablajo žalostno situacijo in posajajo svoj denar proti odušnim obrestim. Ista situacija, popolnoma ista situacija kakor pred poldrugim letom v Ameriki.

Le v eni točki se naša situacija vendar nekoliko razlikuje od ameriške: Amerika je posodila v teku zadnjih desetletij ogromne vsote državam in privatnemu gospodarstvu po vsem svetu. Amerikanci so torej upniki vsega sveta. Njih kreditno razmerje je skoraj brezizjemno izraženo v njih valuti, torej v dolarjih. — Pri nas pa je nasprotno! Mi smo dolžniki nekaterih velikih držav in kreditno razmerje je večinoma izraženo v tuji valuti, torej v valuti onih velikih držav. Edino v tej točki je torej situacija bistveno različna. Dejstvo, da je Amerika upnik sveta, pa je bil argument in sicer močen argument proti devalvaciji dolarja. Kajti za devalvacijo dolarja so Amerikanci razvrednotili približno na polovico svoje prvotne vrednosti vse svoje lastne inozemske terjatve. So torej močno oškodovali svoje lastne interese. In vkljub temu so izvršili svojo devalvacijo, ker so pač smatrali, da so koristi take devalvacije še vedno mnogo večje, kakor pa škoda, ki jo utrpe pri svojih terjativah.

Če bi pri nas razmišljevali o sličnih merah, kakršnih se je poslužil Roosevelt, bi ta protargument, ki ga je bilo treba pri odločitvi v Ameriki gotovo močno upoštevati, pri nas odpadel. Kajti naši dolgovi izraženi v blagu, bi ostali v glavnem nespremenjeni, kljub temu, da bi porastli, izraženi v devalvirani valuti. V slučaju, da bi se pri nas o tem razmišljalo, bi bila torej odločitev za nas Jugoslovane mnogo lažja, kakor je bila za Amerikance.

Pameten človek se uči iz izkušenj drugih. Bodimo Rooseveltu odkritosrčno hvaležni, da si je upal napraviti za vse one eksperimente, katerih so se nekateri državniki v Evropi tako bali. Dokazal je nedvoumno, da se po njegovi poti da rešiti in jako lepo rešiti velik del onih problemov, ki so jih mnogi evropski teoretiki smatrali za nerešljive.

Gibanje »Boja«

OBCNI ZBOR TRBOVELJSKE SKUPINE BOJEVNIKOV. V nedeljo, dne 2. decembra 1934 se je vršil v dvorani gostilne Ane Fortne na Vodah redni občni zbor, katerega je posetilo okrog 600 članov bojevnikov. Zbora so se udeležili tudi tovariši iz Ljubljane, Zagorja in Hrastnika. Tovariš predsednik pozdravi vse navzoče, posebno pa še odposlanca »Boja« iz Ljubljane tov. Kafola in Outrata, kakor tudi ostale goste. Uvodoma predlaga tov. predsednik, da se odpošlje br-zojavka Nj. Vel. Kralju Petru II., druga pa regentskemu svetu, kar se je soglasno in navdušeno sprejelo. Spominja se tudi smrti blagopokojnega kralja Aleksandra I. s kratkim spominskim govorom, ki se zaključiti s trikratnim klicem: »Slava mu!« in dveminutnim molkom. Spominja se tudi umrlih naših tovarišev z enominutnim molkom. Nato poda predsednik poročilo o delovanju organizacije v pretečenem letu. Odobrava se poročilo o izvršenih formacijah v organizaciji. Sledila so poročila funkcionarjev, nakar dobi besedo tov. Kafol iz Ljubljane, ki v vznešnih besedah spodbuja na nadaljno tako vzorno delo organizacije; nakar prečita pismo tov. Vidmarja iz Ljubljane, v katerem ta oriše načela organizirane sile za zmago pravice in poštenja v vsem javnem in zasebnem življenju. Apelira na tukajšnjo skupino, da naj bode kakor doslej vzor in da ostanemo ponos naše bojeviške armade. Zaključiti, naj bode mo vsem našim bojevnikom vzpodbuda, in poziva k odločnosti in borbenosti, k delu in vztrajnosti. Besedo dobi tov. Outrata iz Ljubljane v imenu bojeviške mladine. Preide

se na volitve novega odbora. Predlaga se za predsednika našega neumornega dosedanjega predsednika č. g. prof. Miroslava Rateja. Bil je enoglasno izvoljen. Ostali odbor se je izvolil po okrožnih oddelkih. Konstituiral se bo pri prvi seji. Pri slučajnostih apelira tov. predsednik na člane, da se udeležijo popoldne pogreba umrlega tov. Vojeta Martina. Izrazila se je tudi zahvala tov. Kolbezu za brezplačni društveni lokal. Občni zbor se je zaključil ob pol dvanajsti uri.

Odbor se je konstituiral na prvi odborovi seji in sicer: podpredsednik Kuhar Herman; tajnik Zupanc Franc; nam. Peve Feđa; blagajnik Rep Marko; namest. Kunstl Jerod; gospodar Misl Franc; načelnik prireditvenih odsekov Zemlak Andrej; načelnik prosvetnih odsekov Miklavčič Žani.

Za strokovno organizacijo so priprave v polnem teku in se bo na prihodnjem izrednem občnem zboru vse že definitivno sklenilo in odredilo.

GRAJENA PRI PTUJU. Dne 25. nov. se je vršil pri nas ustanovni občni zbor »Boja«. Ob 14. uri otvoril v prostorih tov. Petka Franca sklicani ustanovni občni zbor predsednik pripravljalnega odbora tov. Felicijan Jakob. Pozdravi vse navzoče, katerih je bilo nad 120, kakor tudi odposlanca Osrednjega izvršnega odbora tov. Frabjančiča ter tov. Šestana iz Ptuj. V kratkih besedah je podal življenjepis preminulega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, s katerim je padel naš najvišji poveljnik in bojni tovariš za svoj narod, mir in pravico (»Slava, Slava, Slava mu!«) Obenem pa izraža po mislih

* Članek smo dobili iz inozemstva še-le sedaj, pa ga, čeprav nekoliko zapoznelega, radi zanimivosti vseeno objavljamo. — Op. uredn.

vseh navzočih vdanost našemu mlademu kralju Petru II. in mu vsi kličejo »živijo!«
Nato je podal tov. Felician besedo tovarišema Šestanu in Fabjančiču, ki sta prisrčno in natančno raztolmačila pomen, kakor tudi pravila organizacije »Boja«. Soglasno so bili izvoljeni: tov. Felician Jakob, pos., Grajenšak, predsednik; tov. Janša Ivan, pos., Mestni vrh, podpredsednik; tov. Bezjak Joško, čevljar, Mestni vrh, tajnik; tov. Kunstek Matija, pos., Krčevina, blagajnik; tov. Smolinger Jurij, pos., Mestni vrh, gospodar; tov. Herbst Janko, ekonom, Orešje, arhivar; odborniki, tov. Toplak Martin, pos., Stuki; Lovrenčič Franc, pos., Grajenšak; Kuhar Jožef, pos., Grajenšak; Kolarič Jožef, posestnik, Vumbat; Hameršak Jakob, gostilničar, Vičava; Feliskovič Filip, najemnik, Mestni vrh. Namestniki: tov. Seruga Tomaž, posestnik, Mestnik; Gabrovec Anton, najemnik, Krčevina; Škofic Franc, pos., Krčevina. Nadzorni odbor: tov. Ploj Anton, gostilničar, Mestni vrh; Lerhbaumer Janez, pos., Grajenšak; Petek Franc, posestnik, Grajenšak. Tov. Felician se zahvali za zaupanje v ime celega odbora in poziva članstvo na vneto sodelovanje. Članarina znaša 0.50 Din mesečno ali Din 6.— letno.

PRISTAVA. Dne 2. decembra se je ustanovila krajevna organizacija »Boja« za občino Pristava in se je na ustanovnem občnem zboru izvolil soglasno sledeči odbor: Predsednik Miloš Vajdec, pos., Strtenica; I. podpredsednik Debeljak Simon, pos., Kristan vrh; II. podpredsednik Leskovšek Jurij, pos. sin, Strtenica; tajnik Verk Florjan, pos., Grtiče; blagajnik Hrovat Blaž, pos., Kristan vrh; gospodar Pevec Ivan, pos., Strtenica. Odborniki: Strašek Konrad, pos., Pristava; Vehovar Anton, pos., Pristava; Sekivnik Jožef, Grtiče; Jeranko Jožef, pos. sin, Sodna vas; Hanjšek Anton, pos., Pristava; Zorko Ludovik, pos., Hanjsko p. Podplat; Kovačič Franc, pos., Laše; Krumpak Franc, pos., Kačji dol. Nadzorstveni odbor: Debeljak Jožef, pos., Pristava; Bizjak Anton, pos., St. Janž; Zupančič Janez, pos., Magdalena.

VODICE. Dne 2. dec. se je vršil ustanovni občni zbor Združenja borcev Jugoslavije krajevne organizacije »Boja« v Polju pri Janešču ob 15. uri. Tov. Jerala Janko otvoril zbor in pozdravi navzoče, odposlanca Osrednjega izvršnega odbora tov. Šmuca, tajnika gremija trgovcev, in zastopnika bojnikov iz Tuhinja ter se spomni v lepih besedah Nj. Vel. blagopokojnega Viteškega Kralja. Navzoči so vstali in zaklicali: »Slava mu!« Pravila so se prečitala in odobrila. Tajnik pripravljalnega odbora poroča, da šteje danes organizacija do 200 članov, pojasni prejšnja in sedanja pravila, poroča, da bo 8. t. m. v Ljubljani delegatski zbor »Boja« ter se radi tega občni zbor vrši nekoliko preje. Nato poda tov. Šmuc v dolgem in zelo izčrpnem referatu jasno izklesano sliko o današnjem gospodarskem položaju. Naslednja točka dnevnega reda so volitve. Tov. Kranjc Franc predlaga naslednjo listo, ki je bila tudi izvoljena: predsednik: Podgoršek Andrej, pos., Skaručna; podpredsednik Toni Janez, pos., Bukovca; tajnik Jerala Janko, pos. sin, Polje; blagajnik Podgoršek Nace, pos. sin, Vodice. Odborniki: Erce Franc, gost. in trg., Vodice; Jerman Janez, pos., Dobruša; Čebašek Janez, pos., Polje; Gosar Franc, zidar, Selo; Rosulnik Jože, pos., Sinkov Turn; Jeraj Janez, pos., Vodice; Novak Janez, pos., Bukovca; Jerman Anton, pos., Repnje; Bidr Janez, zidar, Utik. Nadzorstvo: Jeraj Janez, krojač, Vodice; Bilban Franc, krojač, Rep-

nje; Verbič Jože, pos. sin, Sinkov turn; Kosec Janez, zidar, Skaručna; Kranjc Franc, tesar, Repnje. Članarina se določi na Din 6.— letno. Predsednik se lepo zahvali za udeležbo, ki je bila velika, apelira na složno delo za prosep kmeta in delavca z vsemi močmi. Vsi naj sodelujejo in pomagajo.

KRŠKA VAS — VEL. MALENCA. V nedeljo dne 2. t. m. se je vršil ustanovni občni zbor »Boja« za občino Čatež. Zbor je otvoril predsednik pripravljalnega odbora tov. Kožar Matija ml., ki s kratkim nagovorom pozdravi navzoče. Nato dobi besedo tovariš Lipovšek iz Rajhenburga, ki tolmači pravila in pojasnjuje sedanje nevrzdno gospodarsko stanje, ki zadeva najhuje nižje podeželske sloje. — Sledile so volitve. Izvoljeni so sledeči: za predsednika Kovačič Anton, podpredsednika Kožar Matija ml. in Baškovič Franc, tajnika Supčič Ivan, blagajnika Žokalj Ivan. Nato se izvoli še 22 članov vaškega odbora po raznih vaseh občine ter 6 članov nadzornega odbora. Članarina se določi na 6 Din letno. Govoril je tudi delegat iz Rajhenburga tov. Kržišnik, ki razlaga pomen organizacije Boja in navdušuje navzoče za smotreno delovanje v prid celokupnega delovnega naroda. Novoizvoljeni predsednik se spomni Viteškega kralja Aleksandra I. Zednitelja, ki je padel kot junak v borbi za Jugoslavijo in Njegovega naslednika Kralja Petra II. Navzoči vzkliknejo trikratni »Slava« padlemu borcu in trikratni »živijo« naši novi nadi, kralju Petru II. Slednjič so se pričele razne stvarne debate o delovanju krajev. organ. Boja, na kar se predsednik zahvali za zaupano predsedniško mesto ter v splošnem navdušenju zbor zaključil.

STUDENEC PRI SEVNICI. Na dan Uedinjenja je tudi naša organizacija lepo manifestirala za močno nedeljivo Jugoslavijo. Pred narodno šolo se je zbrala velika množica naših pristašev ter smo nato vsi z znaki korporativno odšli v župno cerkev, kjer se je vršila sv. maša. Po sv. maši je ta velika četa, kateri je poveljeval tov. Kranjc, krenila po zapadni strani mimo tistih, ki niso pričakovali, da nas je toliko, čeravno je bila tudi gasilska četa večinoma iz naših članov. Pred gostilno tov. Pirea so še sledila rezka povelja in nato razhod. Odbor pa se je takoj nato sestel k svečani seji, kateri so prisostvovali vsi odborniki in namestniki.

Diskusijo »Boja«, ki se je vršila doslej ob petkih v Trgovskem domu, ljubljanska skupina do nadaljnjega ukinja. Kdaj se bo zopet vršila, bo objavljeno v »Prelomu«.

Organizacijam in vsem našim tovarišem sporočamo, da se dobi naš društveni znak »Boj« v naši pisarni, Kolodvorska ulica 8. Cena za znak po komadu Din 4.

Drobni oglasi

Premog, drva, koks
D. ČEBIN, Wolfova 1. - Tel. 20-56.

Smuči in smučarske opreme v veliki izbiri Vam nudi **Sport-Kmet** d. z o. z., Ljubljana, Aleksandrova 7

SMUČI — velika izbira že od 75 Din. Stane Dergane, Gosposvetska cesta 2, Ljubljana.

DEŽNIKE NOGAVICE

na drobno in na debelo
kupite najugodnejše
v tovarni

JOSIP VIDMAR

Ljubljana
Pred Škofijo 19
podruž.: Prešernova ul. 20

Beograd
Kralja Milana 13

Zagreb
Jurišičeva ul. 8

Občni zbori in sestanki

16. decembra 1934.

V Brežicah, ob pol 10., članski sestanek.
Za Leskovec v Veliki vasi pri tov. Alojziju Pircu ob 14. članski sestanek.
V Zagorji ob Savi, ob pol. 10, letni občni zbor.
Ustanovni občni zbor Vače 16. decembra 1934 ob 7. uri v cerkveni dvorani.

Novi bojovniški grobovi

NOV GROB. Na dan Uedinjenja je legel v grob g. Josip Gospodarič, posestnik in gostilničar na Logu pri Sevnici. Z njim vred smo izgubili moža starega kova, kakršnih je danes le malo med nami. Bil je skozi vsa leta odločen narodnjak, priljubljen in spoštovan od vseh. Mož, ki je nad vse ljubil red, poštenje in pravico, je postal tudi odločen pristaš »Boja«. Da je bil nad 30 let podžupan občine Studenec in po pregrupaciji v občini Boštanj, je za njega najlepše odlikovanje. Da je bil priljubljen in spoštovan ne le v domačem kraju, je pokazal zlasti njegov pogreb, katerega so se udeležili od vseh strani. Tudi mi bojovniki smo ga spremili na njegovi zadnji poti, na grobu pa je spregovoril ganljive besede župan občine Boštanj g. Franc Dobovšek. Naj v miru počiva naš zvesti tovariš in borec za pravico, slava mužu poštenjaku!

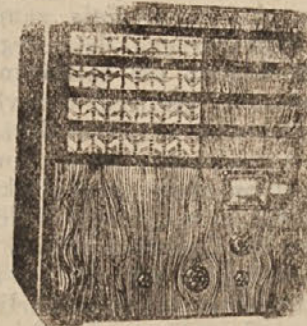
K ZADNJEMU POČITKU. Smrt kosi naprej v naših bojovniških vrstah. Tovariši zapuščajo dolino solz eden za drugim in se zbirajo v onstranstvu v čete, bataljone, v armado silnih nekdanjih zemeljskih borecev. Dne 2. decembra 1934 so čete bojnikov izkazale zadnjo čast umrlemu tov. Vojetu Martinu. Naravnost ganljivo je, s kako ljubeznijo so tov. petega odreda izkazali svojo res tovariško zavest blagopokojnemu in njegovi zapuščeni družini. Zbrali so med sabo, kakor tudi na občnem zboru večjo vsoto denarja in s tem podprli ubogo vdovo, ki živi v veliki stiski. S tem se je ponovno pokazalo tovarištvo, ki vlada med nami. Pogreba so se udeležili v zelo velikem številu naši tovariši. Pri pogrebu je sodelovala tudi železničarska godba »Sloga«, kateri se najtopleje zahvalujemo, kakor tudi našemu pevskeemu odseku pod vodstvom g. M. Škerjanca za ganljive žalostinke. Najiskrenejša zahvala tudi našemu č. gospodu župniku Gašpariču za zadnje tolažilne besede ob odprtem grobu. Poslovil se je od njega tudi njegov prijatelj in tovariš Ljubi v kratkih iskrenih besedah.

ZAHVALA.

Podpisana Voje Alojzija se tem potom najiskreneje zahvaljujem skupini bojnikov v Trbovljah za vso skrb in velikodušnost res pravih tovarišev ob smrti mojega pokojnega moža. Zahvaljujem se svojim starim sosedom v koloniji pri Sušniku za nabrano vsoto denarja, č. g. župniku za velikodušje in tolažilne besede ob odprtem grobu blagopokojnega. Iskrena hvala železničarski godbi »Sloga«, pevskeemu odseku bojnikov, sostanovalcem občinske kolonije in vsem, ki so mi v tej najhuji bridkosti v mojem življenju priskočili na pomoč, ključem še enkrat: Bog plati!

Voje Alojzija, obč. kolonija, Trbovlje 2.

Našlo se je nalivno pero v Trgovskem domu. Lastnik ga dobi v upravi »Preloma«.

Prijetni so večeri po trudopolnem delu pri dobrem super Aparatu **ORION** za kratke, dolge in normalne valove, izravnavo fadgov, indikator tih nastavitev, itd. Dobite ga po ugodnih odplačilih pri

RADIOVAL

Ljubljana:
Dalmatinova ulica 13.
Celje:
Prešernova ulica 24.

Doma in na tujem

NASA DRŽAVA JE KONČNO DOBILA
ZADOSCENJE V ZENEVI.

V noči med 10. in 11. decembrom je bila izglasovana v svetu Društva narodov resolucija, ki daje Jugoslaviji pravično zadoščanje. Ta resolucija vsebuje štiri točke, ki jih na kratko prinašamo: Najprej svet Društva narodov obžaluje gnusni zločin v Marseju in zahteva, da se vsi odgovorni kaznujejo; v drugi točki opozarja svet Društva narodov, da nobena država ne sme trpeti na svojem ozemlju terorističnih organizacij s političnimi svrhmi, zlasti pa da je dolžnost držav, včlanjenih pri Društvu, da spoštujejo teritorialno nedotakljivost drugih članic Društva narodov; v tretji točki ugotavlja svet Društva narodov, da Madžarska ni uredila raznih vprašanj glede teroristov v zadovoljstvo jugoslovanske vlade; da so madžarske oblasti sokrivne marsejskega atentata radi nemarnosti; da mora madžarska vlada izdati nemudoma primerne ukrepe zoper oblasti, ki so krive; zato svet Društva narodov poziva madžarsko vlado, da mu sporoči, kaj bo ukrenila; v četrti točki izjavlja svet Društva narodov, da je treba organizirati uspešen boj zoper politični terorizem; zato naj se sestavi odbor, ki bo proučil ukrepe, ki naj bodo storjeni zoper teroriste, in ki bo predložil Društvu narodov svoje tozadavne navete.

Iz tega je razvidno, da je Madžarska sedaj takorekoč pod kontrolo Društva narodov. Blok miroljubnih držav se bo radi tega energičnega koraka Društva narodov okreplil, revizionizmu je zadan hud udarec. Vtis na Madžarskem je porazen, tudi v Rimu se opaža malobesednost. Simpatije vsega sveta so pa po tej ženevski odločitvi še bolj narasle.

ZA NAŠE MANJSINE se bo vršil v nedeljo 16. t. m. ob 11. uri manifestacijski zbor v veliki dvorani »Uniona« pod vodstvom »Branibora«. Tovariši, udeležite se ga v polnem številu.

POZOR!
velika
izbira,
nizke
cene pri

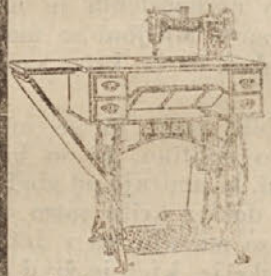

ALEKSANDER OBLAT
LJUBLJANA
Sv. Petra c 18

Trgovci popust!
Telefon 24-35

NAJBOLJŠI ŠIVALNI STROJI
ADLER IN GRITZNER

pokromana kolesa
„GRITZNER“
pletilni stroji
„DIAMANT“
po izredno nizkih cenah

samo pri
tvrdki **JOSIP PETELINC**
LJUBLJANA

Vočletna garancija!
Pouk v umetni
vezenju brezplačen!
blizu Prešernovega spomenika, za vodo
Telefon št. 29-13

Konfeksijska in manufakturna trgovina

Ivan Mastnak

Celje

Kralja Petra cesta št. 15

Priporoča svojo veliko zalogo moških in ženskih oblek, površnike, zimске plašče, usnjate suknje,

moške in ženske štofe, ter vse v manufakturno pripadajoče predmete po izvanredno ugodnih cenah.

Smučarske čevlje!

prave, nepremočljive, ročno delo; športne moške, ženske in otroške se dobi v veliki izbiri in po nizkih cenah pri

A. ŽIBERT

LJUBLJANA, Prešernova ul.

Na zalogi ima tudi veliko izbiro snežnih čevljev v najnovejših oblikah in galoše za gospode.

Veletrgovina z železnilno

PETER MAJDIČ

„MERKUR“

Celje Kranj

dobavlja vse v stroko spadajoče predmete najpovoljnejše.

Svoji k svojim! Zahtevajte ponudbe!